

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van oorlogsmonument van Vinkt te Deinze

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, 1, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011 en 9 september 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 27 september 2010 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen oorlogsmonument van Vinkt te Deinze;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 18 augustus 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Oorlogsmonument WO II, memoriaal bestaande uit eremuur met monument, gesmeed toegangshek, ereperk van kruisen en memoriealtaar op het gemeentelijk kerkhof voor de burgerlijke slachtoffers en voor de gesneuvelde Ardense Jagers bij de 'Slag om Vinkt' mei 1940, gelegen te

Deinze (Vinkt), Martelarenplein z. nr. ;

bekend ten kadaster:

Deinze, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummer 587C/deel, deel van kerkhofsite, zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Artistieke waarde:

Een zeldzaam voorbeeld van een mooi artistiek opgebouwd gemeentelijk memoriaal met gedenkmuur, gesmeed toegangshek, ereperk van kruisen, een memoriealtaar en dat centraal gedomineerd wordt door een artistiek gestileerd bronzen beeld op een sokkel. Het betreft een piëta, zittend op een geblokte sokkel voor een hardstenen kruis. Een moeder die in haar schoot haar dode kinderen houdt.

Overtuigende expressie van de bronzen Piëta. Het stelt een moeder voor die rouwt om haar twee gemartelde kinderen. Het beeld van de 'Moeder der Martelaren' houdt het midden tussen aanklacht en verzoening, oorlog en vrede. Zowel dood, leven, nood en troost worden hier uitgebeeld.

Het centrale beeldhouwwerk, de piëta, is van de hedendaagse beeldhouwer Denys Goossens (°1939), professor aan het Hoger Instituut van Antwerpen en later directeur aan de Academie van Eeklo. De kunstenaar werkt zowel met hout, steen en marmer en giet zijn werk af in brons. Zijn vormentaal is figuratief tot schematisch abstract. Hij maakt ook portretten en werkt graag rond het thema 'Moeder en Kind'.

De toegangspoort tot de tuin van de pastorie werd door de Vinktenaren Georges Lauwers en Firmin Antheunis kunstig gesmeed. Het symboliseert de chaos in de martelaarsdorpen.

Historische waarde:

Herdenkingsmonument WO II in 1968 opgericht als blijvende herdenking voor de burgerlijke slachtoffers en gesneuvelden tijdens de 'Slag om Vinkt'. Op de oostzijde van het kerkhof staat een lange eremuur met een gedenkteken, verwijzend naar de militaire slag om Vinkt en de daarop volgende gruwelijke vergelding op de inwoners van Vinkt in mei 1940.

Zeldzaam voorbeeld van een prachtig uitgewerkt funerair oorlogsmonument met memoriaal en met erekruisen op een gemeentelijke begraafplaats.

Op het linkerpaneel van de gedenkmuur staat het Oorlogskruis met de Palmen, toegekend aan Vinkt. Rechts staat een everzwijn ('Sanglier') als verwijzing naar de slag om Vinkt; het is het symbool van de Ardense Jagers.

Op het memoriaal werden ook nog 8 namen toegevoegd van 'gesneuvelde zonen' in WO I.

Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma, waarbij de stad Deinze de gruwelijke oorlogsrepresailles op haar burgers van Vinkt herdenkt, naast de heldenmoed van de Ardense Jagers van het Belgische leger gesneuveld bij de 'Slag om Vinkt'.

De stenen gelegd onder de naam van Oradour werden uit het verwoeste dorp in Frankrijk overgebracht. Onder de woorden van het memoriaal " WAARTOE / DE MENS IN STAAT IS " wordt een sterke aanklacht geformuleerd tegen de wreedheid van de oorlog en wordt diep getreurd om dit zinloze leed.

Deze zin is een uitspraak van verontwaardiging die in Oradour ontstond. Aan de linkerkant een muur van verbondenheid. In 1990, met de 50ste verjaardig van de gebeurtenissen in Vinkt en Meigem, werd het idee gerealiseerd om de verbondenheid met andere martelaarsdorpen te visualiseren. De muur vermeldt de namen van Bande in Wallonië, Putten in Nederland, Marzabotto en Ardea in Italië, Katyn in Polen, Lidici in Tjechië, My Lai in Vietnam en Distomo in Griekenland.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009 en 10 juni 2011. (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011)

Brussel,

24 NOV. 2011

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS